

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Юридичний факультет
Кафедра історії держави, права та політико-правових учень

Затверджено
на засіданні кафедри історії держави,
права та політико-правових учень
юридичного факультету
Львівський національний університет імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри:
проф. Бойко І.Й. _____

Силабус з вибіркової навчальної дисципліни
«Англо-американська правова система:
історія та тенденції розвитку у XX ст.»,
що викладається в межах ОПІ «Право»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності
081 «Право»

Силабус курсу
«Англо-американська правова система: історія та тенденції розвитку у ХХ ст.»
2022-2023 навчального року

Назва курсу	Англо-американська правова система: історія та тенденції розвитку у ХХ ст.
Адреса викладання курсу	<u>вул. Січових стрільців 14, Львів</u>
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Львівський національний університет імені Івана Франка, юридичний факультет, кафедра історії держави, права та політико-правових учень
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	08 Право, 081 Право
Викладачі курсу	Моряк-Протопопова Христина Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент
Контактна інформація викладачів	<u>khrystyna.moryak-protopopova@lnu.edu.ua</u> тел. (032) 239-41-73.
Консультації по курсу відбуваються	Консультації у першому семестрі: Щовівторка о 13.30 – 14.00 в 404 аудиторії, <u>вул. Січових стрільців 14, Львів</u> . За попередньою домовленістю можливі он-лайн консультації через Skype. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	<u>https://law.lnu.edu.ua/course/anhlo-amerykanska-pravova-systema-istoriia-ta-tendentsii-rozvytku-u-xx-st</u>
Інформація про курс	«Англо-американська правова система: історія та тенденції розвитку у ХХ ст.» є вибірковою дисципліною, яка вивчає історико-правові аспекти становлення та розвитку англо-американської правової системи.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Англо-американська правова система: історія та тенденції розвитку у ХХ ст.» є вибірковою дисципліною за спеціальністю «Право» для освітньої програми бакалавра, яка викладається в 6 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Мета вивчення дисципліни - ознайомлення студентів з основними інститутами однієї з найвпливовіших правових систем світу, та тенденціями її розвитку у ХХ ст. Відповідний курс має як теоретичне, так і практичне значення, оскільки дає розуміння сучасних правових явищ та інститутів, допомагає усвідомити процес їх становлення, виявити тенденції та прогнозувати перспективи розвитку права, а також впливає на формування якостей, які в майбутньому дозволять випускнику факультету працювати у крос-функціональних командах міжнародних компаній.
Література для вивчення дисципліни	Рекомендована література 1. Гелей С.Д. Політико-правові системи світу : навч. посіб. / С.Д. Гелей, С.М. Рутар. Київ : Знання, 2006. 668 с.

2. Луць Л.А. Сучасні правові системи світу : навч. посібник. Львів : Юрид. ф-т Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2003. 234 с.
3. Морозов С.П. Правничі системи сучасності : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 86 с.
4. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 – початок ХХІ ст.) : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Баран З.А., Кипаренко Г.М., Козицький А.М. та ін.; за ред. проф. М. Швагуляка. Львів: Тріада плюс, 2011. 699 с.
5. Гапотій В.Д. Основні правові системи світу : навчальний посібник / В.Д. Гапотій, О.Л. Жильцов, Г.І. Воржевітіна. Мелітополь, 2019. 279 с.
6. Пархоменко Н.М. Джерела права: проблеми теорії та методології : монографія. Київ : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. 336 с.
7. Ситар І.М. Загальнотеоретична характеристика англо-американської правової сім'ї та право Британської співдружності (British Commonwealth) : навч. посіб. Львів : Зах.- укр. консалтинг центр, 2012. 259 с.
8. Тищик Б.Й. Історія держави і права Великої Британії (XVII ст. – 1918 р.): навч. посіб. Львів: Вид. центр юрид. ф-ту ЛНУ ім. І. Франка, 2011. С. 4–155.
9. Чернецька О.В. Правові системи сучасності [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О.В. Чернецька, В.С. Шилінгов. Ірпінь, 2003. 101 с.
10. Abadinsky H. Law and Justice : An Introduction to the American Legal System. Prentice Hall ; 6 edition. 2007. 480 p.

Додаткова література:

1. Венедіктов С.В. Трудове право Сполучених Штатів Америки : монографія. Київ : Ніка-Центр, 2018. 168 с.
2. Врядування у Сполучених Штатах : нарис / Р. Шредер. Інформаційне агенство Сполучених Штатів. 1999. 125 с.
3. Колодій А. М. Принципи права України : монографія. Київ, 1998. 208 с.
4. Малишев Б.В. Судовий прецедент у правовій системі Англії : монографія. Київ : Праксіс, 2008. 344 с.
5. Мідор Даніел Джон. Суди в Сполучених Штатах. Інформаційне агенство Сполучених Штатів. 85 с.
6. Шевчук С.В. Судова правотворчість: світовий досвід і перспективи в Україні : монографія. Київ: Реферат, 2007. 640 с.
7. Chase A. Law and History: The Evolution of the American Legal System. 1999. 232 p.
8. Davis R.J. The Doctrine of Precedent as Applied to Administrative Decisions. West Virginia Law Review. Vol. 59. Number 2. 1957. P. 1–142.
9. Farber D.A. The Rule of Law and the Law of Precedents. Minnesota Law Review. 2005-2006. P. 1173–1203.
10. Goodhart A. L. Case Law in England and America. Cornell Law Quarterly, Vol. 15, Issue 2. 1930. P. 173–193.

11. Goodrich Y. Restatement and Codification Law. Field Centenary. Essays. 1949. P. 241–250.
12. Hale M. The History of the Common Law of England. E. and R. Nutt, and R. Gosling, (assigns of E. Sayer), 1739. 261 p.
13. Stone I.M. Sources of the Constitution of the United States of American, by Ellis Stevens. Indiana Law Journal. Vol. 4. Issue 6. 1929. P. 435–437.
14. Thayer J.B. The Origin and Scope of the American Doctrine of Constitutional Law. Harvard Law Review. Vol. 7. No. 3. 1893. P. 129–156.
15. Twining W. Diffusion of Law: A Global Perspective. Journal of Legal Pluralism. Vol. 49. 2005. P. 1–49.
16. Farnsworth E.A. An Introduction to the Legal system of the United States. Oxford University Press; 4th edition. 2010. 256 p.
17. Vong D. Binding Precedent and English Judicial Law-Making. Jura Falc. 1985. P. 318–346.

Спеціальна література:

1. Білозьоров Є.В. Джерела права в державах континентального і загального права: проблеми їх детермінації. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 18. Економіка і право : зб. наукових праць. Вип. 22. Київ, 2013. С. 120–127.
2. Бондаренко Є.І. Особливості процедури застосування правового прецеденту в Англії. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова Серія 18: «Економіка і право»: зб. наук. праць. 2012. Вип. 17. С. 11–18.
3. Гороховська О.В. Єдиний Торговий Кодекс США як регулятор цивільних і торгових правовідносин. Держава та регіони. Серія : Право. 2014. № 3. С. 118–124.
4. Гуменюк Т.І. Дивергенція романо-германської та англо-американської правових сімей на прикладі брекзиту. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія : Право. 2020. № 10. С. 144–153.
5. Давидова Н.О. Цивільне право у правовій системі США: нонсенс чи реальність. Порівняльно-аналітичне право. 2014. № 2. С. 110–113.
6. Добош З. Конституційний контроль Верховного Суду США : види правотворчості. Вісник національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. 2019. Вип. 22. С. 34–40.
7. Завидняк В.І. Судовий прецедент як джерело права. Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право). 2013. № 2. С. 164–169.
8. Кармазіна К.Ю. Особливості джерел загального права. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2013. № 5. С. 15–19.
9. Малишев Б.В. Прецедентне право Англії. Теоретичні аспекти. Київ : Видавничий дім «КМ Академія», 2001. Наукові записки

	<p>НаУКМА, Т. 19. 2001. Спеціальний випуск, Ч. 1. с. 232–238.</p> <p>10. Малишев Б.В. Судовий прецедент і стиль юридичного мислення. Проблеми філософії права. 2004. Том. II. С. 142–147.</p> <p>11. Назаров І.В. Судова система Великої Британії та її реформування у зв'язку із членством у Європейському Союзі. Проблеми законності. 2011. Вип. 115. С.179–187.</p> <p>12. Петрова К. Конституція США як «верховне право країни». Право США. 2013. № 1-2. С. 122–131.</p> <p>13. Петрова Н.О., Клецова Н.В., Калюжна С.В. Наукове дослідження порівняльної теоретико-правової характеристики судового прецеденту й судової практики у правових системах та історичні передумови виникнення. Порівняльно-аналітичне право. 2020. Вип. 2. С. 25–28.</p> <p>14. Пильгун Н.В. До питання про історію формування американської правової системи. Юридичний вісник. 2018. Вип. 4 (49). С. 74–80.</p> <p>15. Пильгун Н.В. Історичний аспект формування американської правової системи. Юридичний вісник. 2018. Вип. 2 (47). С. 62–69.</p> <p>16. Плахіна І.В. Зобов'язання із заподіяння шкоди в праві ФРН, Франції, Англії та США. Часопис Академії адвокатури України. 2013. № 4. С. 1–7.</p> <p>17. Полянський Є.Ю. Щодо питання генезису кримінального права США. Про злочини та покарання: еволюція кримінально-правової доктрини : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 250-річчю трактату Чезаре Беккарія, 13 черв. 2014 р. м. Одеса. Одеса : Юрид. л-ра, 2014. С. 105–111.</p> <p>18. Циганюк Ю. Англо-американська система кримінального процесу. Підприємництво, господарство і право. 2020. Вип. 2. С. 327–331.</p> <p>19. Чернецька О.В. Право Англії як класична модель прецедентного права / О.В. Чернецька, В.С. Шилінгов. Часопис Київського університету права. 2015. № 4. С. 348–352.</p> <p>20. Шульженко Ф.П., Маркарян М.В. Еволюція англійського права : історико-правовий дискурс. Правове регулювання економіки. 2018. № 17. С. 29–39.</p> <p>21. Barrett A.C. Statutory stare decisis in the courts of appeals. George Washington Law Review. Vol. 73. 2005. P. 317–352.</p> <p>22. Gerhardt M.J. The Role of Precedent in Constitutional Decisionmaking and Theory. Faculty Publications. Vol. 60. No. 1. 1991. P. 68 – 159.</p> <p>23. Loughran J.T. Some Reflections on the Role of Judicial Precedent. Fordham Law Review. Vol. XXII. 1953. P. 1–19.</p> <p>24. Mortimer N.S. Sellers, The Doctrine of Precedent in the United States of America. American Journal of Comparative Law. Vol. 54. 2006. P. 67–88.</p>
Тривалість курсу	90 годин
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять. 3 них 16 годин лекцій, 16 годин

	практичних занять та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p><i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - етапи розвитку та структуру права Англії й США зокрема та країн англо-американської системи права загалом; - основні джерела англо-американської системи права у XX ст.; - характерні риси правових систем Англії та США у XX ст.; - специфіку інститутів приватного та публічного права англо-американського типу правової системи. <p><i>вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - визначити особливості англійської та американської підсистем англо-американської правової системи; - виявляти закономірності та особливості розвитку інститутів приватного та публічного права США; - виділяти тенденції розвитку правових систем Англії та США у XX ст.
Ключові слова	прецедент, суд, статутне право, загальне право, Конституція
Формат курсу	очний
	Проведення лекцій у поєднанні з елементами діалогу зі студентами, консультації для кращого розуміння тем, підготовка есе та його презентація в інтерактивній формі.
Теми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення та структура англійського права. Основні етапи розвитку англійської правової системи. Виникнення та розвиток загального права. Право справедливості. Прецедентне право. Статутне право. 2. Джерела права Великобританії у XX ст. Загальна характеристика системи джерел англійського права у XX ст. Законодавчі акти парламенту. Судовий прецедент. Дуалізм закону та прецеденту в системі джерел права Великобританії у XX ст. Акти делегованого законодавства як джерело англійського права. Правовий звичай. 3. Правова система Великобританії у XX ст. Судова реформа 1873-1875 рр. Злиття загального права та права справедливості в єдину систему права. Об'єднання судів совісті та судів загального права в єдину судову систему. Формування доктрини судового прецеденту як обов'язкового джерела англійського права. Вступ до ЄС та його вплив на розвиток правової системи Великобританії у другій половині XX ст. 4. Джерела права США. Загальне право. Право справедливості. Статутне право. Конституція США. Судова практика Верховного Суду США. Окремі законодавчі акти та кодифікації. 5. Характерні риси правової системи США у XX ст. Розвиток американського права на рівні штатів та федерації. Місце федеральної Конституції у американській правовій системі. Статутні джерела у правовій системі США. Кодифікація права США у XX ст. Вплив провідного принципу поділу влади на формування правової системи Сполучених Штатів Америки. Судовий контроль за конституційністю законів. Формування та розвиток доктрини <i>stare decisis</i>. 6. Окремі інститути приватного права США. Загальна характеристика інститутів приватного права США. Зобов'язання, що виникають з

	заподіяння шкоди. Власність. Сімейне право. Право торговельного обігу та підприємства бізнесу. 7. Окремі інститути публічного права США. Конституційне право. Адміністративне право. Трудове право. Кримінальне право. Процесуальне право США.
Підсумковий контроль, форма	Усний залік в кінці семестру.
Пререквізити	Відсутні _____
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (тьюторство), дискусія, презентація проєктів.
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Вивчення курсу може не потребувати використання програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: Відмінно (A) – присутність на заняттях, активність, написання та презентація есе, яке було оцінене на 46-50 балів. Дуже добре (B) - присутність на заняттях, активність, написання та презентація есе, яке було оцінене на 41-45 балів. Добре (C) - присутність на заняттях, активність, написання есе, яке було оцінене на 36-40 балів. Задовільно (D) – присутність на заняттях, написання есе, яке було оцінене на 31-35 балів. Достатньо (E) - присутність на заняттях, написання есе, яке було оцінене на 26-30 балів. Незадовільна оцінка - відсутність на заняттях і есе оцінене на 25 балів та менше.
Перелік тем есе, що будуть зараховані як залік по курсу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Джерела права Великобританії: судовий прецедент. 2. Джерела права Великобританії: законодавчі акти парламенту. 3. Правова система Англії у XX ст. 4. Значення судової реформи 1873 – 1875 рр. у розвитку правової системи Великобританії XX ст. 5. Формування доктрини судового прецеденту як обов'язкового джерела англійського права. 6. Дуалізм закону та прецеденту в системі джерел права Великобританії у XX ст. 7. Конституція США як джерело права США. 8. Судова практика Верховного Суду США. 9. Основні тенденції становлення й розвитку статутного права США у XX ст. 10. Характерні риси правової системи США у XX ст. 11. Розвиток американського права на рівні штатів та федерації. 12. Особливе місце федеральної Конституції у американській системі права. 13. Кодифікація права США у XX ст. 14. Вплив принципу поділу влади на формування правової системи

	<p>Сполучених Штатів Америки.</p> <p>15. Формування та розвиток доктрини <i>stare decisis</i> у США в ХХ ст.</p> <p>16. Особливості формування цивільного права штату Луїзіана.</p> <p>17. Правове регулювання торговельних відносин у США.</p> <p>18. Порівняння кримінального права США та Англії.</p> <p>19. Особливості становлення та розвитку процесуального права США.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.